

Lom Na Vrších

Kopec Na Vrších v sobě skrývá zásoby stavebního kamene. Zároveň je místním centrem ekologické stability krajiny.

Na úpatí kopce v lese je skrytý starý lom. Dříve se tu těžil stavební kámen, v lese jsou vidět pozůstatky lomu a základy budovy, která stála u lomu.

Kterou horninu kopec skrývá? Je to **granodiorit** – hlubinná vyvřelá hornina blízka žule. Skládá se stejně jako žula (granit) ze tří hlavních minerálů, křemene, živce a slídy, ale v jiných poměrech.

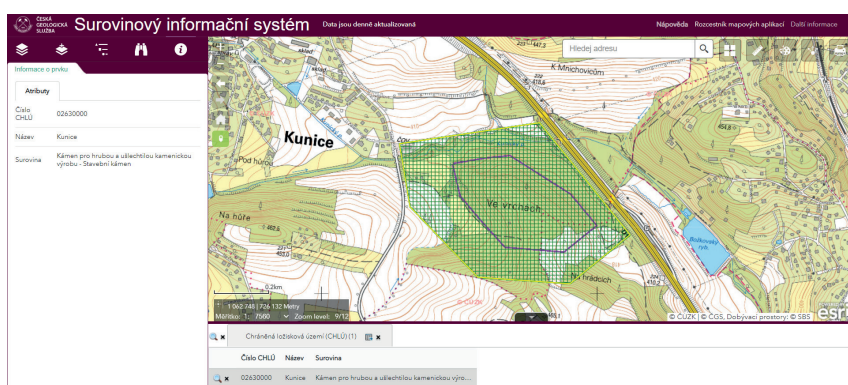
K čemu se granodiorit používá? Je to kámen určený pro hrubou i ušlechtilou kamenickou výrobu. Používá se k dláždění cest, na obrubníky a podezdívky domů, drcený jako štěrk na cesty, ale také na leštěné obklady a sochařská díla. Možná se kameny z tohoto lomu využily také při stavbě kostela nebo staré školy.

O staré škole:

„Kámen na základy a podezdívku byl nalámán v místním lomu a cihly se pálily v cihelně ve Vidovicích.“

(zdroj: <https://www.kunice.cz/nase-obec/historie/skola/>)

Proč se dnes už kameny při stavbě domů nepoužívají? Znáte jiné materiály, které kámen při stavbách nahradily?

Celý kopec Na Vrších byl v roce 1975 prozkoumán několika vrty, nejhlubší měl hloubku celých **200 metrů!** Kopec je určený jako **výhradní ložisko**, což znamená, že zásoby stavebního kamene jsou ve vlastnictví státu, který se může v případě potřeby rozhodnout obnovit těžbu bez ohledu na zájem vlastníka pozemku. Informace o nerostných surovinách shromažďuje a poskytuje Česká geologická služba.

Pokud není uvedeno jinak, doprovodné snímky pocházejí z archivu Muzea Říčany.

Prozkoumejte, jak vypadají kameny v lomu.

- Jakou mají barvu?
- Vidíte na povrchu různé minerály? Odlišují se barvou.
- Najdete kámen, který podléhá zvětrávání – začíná se drolit?
- Vyfoťte je a zkuste najít v Kunicích místa, kde se takový stavební kámen vyskytuje.

Tip

I kameny mají svůj životní cyklus. Víte, co vzniká rozpadnutím granodioritu? Písek, případně jíl. Materiál zčásti odnese vítr, většina se ale stane součástí půdy.

Místo kamene se dnes při stavbě často používá beton. K jeho výrobě je ale potřeba velké množství energie. Víte, z čeho se vyrábí? Jak můžeme nahradit betonové cesty tvořené zámkovou dlažbou přírodě šetrnější variantou?

Nezvaný host

U potoka na cestě k lomu se vyskytuje invazní rostlina, křídlatka japonská. V české krajině nemá své místo, lidé si ji přivezli z Asie jako okrasnou rostlinu, ze zahrad pak pronikla do volné přírody. Vyrůstá až do výšky dvou metrů, tvoří souvislé houštiny. Utlačuje tak původní české rostliny a ubírá vhodný prostor k životu živočichům. I vy můžete pomoci přírodě. Pravidelným sekáním mladých rostlin křídlatky zabráníte jejímu šíření. Sekání se doporučuje až šestkrát za sezónu, dokud jsou rostlinky ještě malé.

Tip

Z křídlatky si můžete vyrobit píšťalku.

Duté větvičky křídlatky nastříhejte a poskládejte do hmyzího domečku, využijí je samotářské včely jako úkryt pro vajíčka.

Napadá vás nějaký další tip, jak můžete pomoci přírodě v okolí Kunic?